

Protocol grensoverschrijdend gedrag gemeente Medemblik

Inleiding

Voor politieke ambtsdragers en voor gekozen volksvertegenwoordigers is het belangrijk dat zij hun publieke taken vrij van dwang en drang kunnen uitoefenen en dat besluiten in vrijheid genomen kunnen worden. Helaas kunnen zij in hun functioneren ook geconfronteerd worden met grensoverschrijdend gedrag. Grensoverschrijdend gedrag kan, bedoeld of onbedoeld, de besluitvorming oneigenlijk beïnvloeden. De gemeente Medemblik hanteert als uitgangspunt dat grensoverschrijdend gedrag niet wordt getolereerd en dat er zo nodig sancties volgen na vertoon van dergelijk gedrag.

Bij de totstandkoming van dit protocol is gebruik gemaakt en aangesloten bij het agressieprotocol 'Met alle respect' voor de medewerkers en collegeleden van de gemeente Medemblik en het Landelijke geweldsprotocol voor burgemeesters.

Definities

- Gekozen volksvertegenwoordigers: de raadsleden. Commissieleden zijn geen politieke ambtsdragers maar dit protocol is ook op hen van toepassing.
- Collega's: collega collegeleden, raadsleden, commissieleden en de medewerkers van de gemeente die werkzaam zijn in de gemeentekantoren.
- Emotioneel gedrag: op emotionele wijze begrip vragen voor een persoonlijke situatie, kritiek geven op de regels of op het beleid van de gemeente of bijvoorbeeld boos zijn over een beslissing van de gemeente. Dit gedrag is van korte duur en laat zich corrigeren. Voor dit gedrag kan (enig) begrip worden getoond.
- Grensoverschrijdend gedrag: alle vormen van onacceptabel gedrag waardoor politieke ambtsdragers en medewerkers persoonlijk gekwetst, onveilig of bedreigd voelen. Dit kan zijn face to face, schriftelijk, telefonisch of via sociale media. Hiervan is onder meer sprake in de volgende gevallen (niet limitatief):
 - (non)-Verbale agressie (ook in social media): Belediging, vernedering, aantasting goede naam of eer, zwart maken, treiteren en discriminatie.
 - Persoonsgerichte bedreiging: Houding, gebaar, volgen, stalken, intimidatie, bemoeilijken/ onmogelijk maken of juist dwingen tot handelingen/ werkzaamheden, lokaalvredebreuk, schenden, kwetsen van het schaamtegevoel, eerbaarheid, seksuele intimidatie, poging tot schoppen, slaan en verwonden.
 - Fysieke agressie: Handtastelijkheden, dreigen met een voorwerp, poging tot verwonding, meubels vernielen, objecten toegooien, het verlaten van een vertrek verhinderen, werk fysiek hinderen, duwen/trekken of grijpen, spugen, bijten of krabben, slaan/stompen of schoppen, kopstoot en verwonding.

Voorkomen van grensoverschrijdend gedrag

Preventieve maatregelen

Emotioneel gedrag is niet verboden, boosheid is niet grensoverschrijdend en is geen agressie. Maar wanneer dit gedrag aanhoudt en zich niet laat corrigeren kan het overgaan in grensoverschrijdend gedrag. Dit gedrag kan voorkomen worden door tijdig en duidelijk te communiceren met de inwoner. Zorgvuldige communicatie draagt bij aan het voorkomen van grensoverschrijdend gedrag en is nóg belangrijker dan het trainen van vaardigheden hoe om te gaan met agressie en geweld.

Training omgaan met grensoverschrijdend gedrag

Volksvertegenwoordigers moeten in staat zijn om de risicovolle situaties die in hun functie kunnen ontstaan, zelf te kunnen voorkomen en/of op te lossen. Daarom is het van belang dat zij over de benodigde kennis en vaardigheden kunnen beschikken, bijvoorbeeld door te trainen in het omgaan met agressie en situaties waarin grensoverschrijdend gedrag voorkomen.

Als preventieve maatregelen niet helpen en de inwoner blijft het ongewenste gedrag voortzetten, dan is er sprake van een incident. Het raads- of commissielid dient zoveel als mogelijk kalm en rustig te blijven en vooral niet mee te gaan in het gedrag van de agressieve inwoner. Het benoemen van het ongewenste gedrag en het duidelijk stellen van een grens, voorkomt in de meeste gevallen dat men het agressieve gedrag doorzet.

De voorkomende situaties bij de uitoefening van de publieke taak door de raads- en commissieleden, worden hieronder beschreven. Het raads- of commissielid dient zich in voorkomende situaties ervan bewust te zijn hoe hij/zij moet reageren wanneer een incident zich voordoet.

Bij telefonisch contact

Wanneer een inwoner door middel van grof taalgebruik, discriminerende taal, eisen en dreigen iets voor elkaar probeert te krijgen, geef dan aan dat u op deze manier niet verder met de inwoner wenst te praten (grenzen stellen). Als de inwoner hier toch mee doorgaat beëindigt u het gesprek. Een telefoonverbod wordt opgelegd wanneer een inwoner zich telefonisch herhaaldelijk schuldig maakt aan het bovenstaande (zie punt 3 maatregelen). De duur van het telefoonverbod is afhankelijk van het incident of recidive, zie bijlage 1.

Bij vergaderingen

Volkvertegenwoordigers vergaderen zowel in het gemeentehuis als daarbuiten (bijv. overleg bedrijf, inwonersavond etc.). In een dergelijke situatie kunnen zij te maken krijgen met grensoverschrijdend gedrag. Bij risicovolle vergaderingen in het gemeentehuis wordt de bode van tevoren over de te verwachten risico's geïnformeerd. Tijdens openbare vergaderingen overdag en 's avonds is er altijd een bode aanwezig. De bode kan indien nodig handelend optreden. Bij te verwachten onrustige situaties (bijvoorbeeld besluitvorming over een controversieel onderwerp met veel publiek) kan ook beveiliging worden ingeschakeld. Bij risicovolle vergaderingen buiten het gemeentehuis zorgt de het raads- of commissielid ervoor, dat hij/zij nooit alleen naar die vergadering gaat.

Buiten de deur en in de privésfeer

Helaas vindt grensoverschrijdend gedrag ook plaats buiten de deur en in de privésfeer. Het raads- of commissieleden, die buiten de deur en in de privésfeer met grensoverschrijdend gedrag te maken krijgen, hebben geen directe steun en hulp van collega's. In dergelijke situatie trekt de politieke ambtsdrager zich zoveel mogelijk terug, denkt aan zijn eigen veiligheid en neemt geen onnodige risico's. Bij fysiek geweld, het tonen van wapens en herhaaldelijk stalken waarbij de politieke ambtsdrager zich bedreigd/onveilig voelt, dient direct 112 gebeld te worden.

Protocol bij grensoverschrijdend gedrag

Indien een raads- of commissielid te maken krijgt met grensoverschrijdend gedrag dan wordt er gehandeld volgens onderstaand protocol. De basisafsprake is dat de politicus die te maken krijgt met grensoverschrijdend gedrag, dat altijd intern meldt en vervolgens overlegt over de te volgen handelwijze. Dit protocol is er op gericht om regie te voeren zodra sprake is van grensoverschrijdend gedrag tegen politieke ambtsdragers.

1. Melden van grensoverschrijdend gedrag

De basisafsprake is dat de individuele politicus grensoverschrijdend gedrag vanwege zijn of haar functie altijd intern meldt en vervolgens overlegt over de te volgen handelwijze. Raads- en commissieleden melden direct incidenten bij de griffier, die de burgemeester van de melding in kennis stelt.

2. Registratie van de melding

Elke melding van grensoverschrijdend gedrag wordt geregistreerd.

- De griffier registreert een melding van een raadslid of commissielid.
- De incidenten worden centraal geregistreerd door P&O (formulier Decos join).

3. Maatregelen

Na iedere melding wordt samen met de melder besproken welke maatregelen tegen de veroorzaker genomen worden. Dit gebeurt aan de hand van de maatregelen en sancties, zoals genoemd in bijlage 1.

De beleidsmedewerker Openbare Orde en Veiligheid (OOV) van de gemeente is daarbij beschikbaar voor advies en ondersteuning. Eventuele maatregelen worden bij voorkeur binnen 48 uur na de melding getroffen en schriftelijk aangekondigd en opgelegd door de griffier, indien het een raads- of commissielid betreft.

4. Aangifte doen

Grensoverschrijdend gedrag kan strafbaar zijn. Het is van groot belang dat van strafbaar gedrag zo snel mogelijk aangifte wordt gedaan. De burgemeester en/of de griffier overleggen zo nodig met de melder en met de politie over de ernst van de situatie en de aangifte. Bij het doen van aangifte kiest het college of, commissie- of raadslid domicilie op het adres van de gemeente Medemblik, Dick Ketlaan 21, 1687 ZG Wognum *en nooit op het privéadres*. De melder kan zich bij het doen van aangifte laten bijstaan door een vertegenwoordiger van de gemeente.

Melden en aangifte moet zo volledig mogelijk gebeuren: wat is er gebeurd, waar en wanneer, wie heeft het gedaan of heeft het gezien? Als er een vermoeden bestaat dat er een verband bestaat tussen de agressie en een door de betrokkenen of door zijn/haar partij ingenomen standpunt of besluit, wordt dit vermeld. Als er sprake is van brieven e-mails, boodschappen op een voicemail of dreigtweets, dan worden deze bewaard en wordt een kopie bij de melding gevoegd. Kenmerken van de dader(s) en zaken als kentekens worden zo mogelijk doorgegeven. Fotograferen van verdachten of hun voertuigen is alleen aan te raden als dat de eigen veiligheid of die van anderen niet in gevaar brengt.

In overleg met het slachtoffer kan ook de burgemeester namens hem/haar aangifte doen. Aangifte doen kan ook anoniem (onder nummer). Het slachtoffer dient dan wel zelf aangifte moet doen.

5. Informeren

In geval van grensoverschrijdend gedrag wordt de gemeenteraad, de fractie of het presidium en het college per omgaande geïnformeerd. Dit gebeurt in beginsel vertrouwelijk. De burgemeester is woordvoerder naar de raad toe als het gaat om bedreiging van één of meer wethouders, raads- of commissieleden. Als de burgemeester zelf direct betrokken is, wordt in overleg met de burgemeester, met de locoburgemeester en eventueel de commissaris van de Koning de handelswijze bepaald.

Communicatie en contacten met de pers worden overgelaten aan de afdeling communicatie en/of de griffie.

6. Afwikkeling

Na elk incident volgt een maatregel tegen de agressor. Bijvoorbeeld een gesprek, schriftelijke waarschuwing of ontzegging van de toegang tot gemeentelijke gebouwen. De burgemeester beslist over de te nemen maatregelen en de wijze waarop de agressor wordt geïnformeerd.

Bij geleden schade, in welke vorm dan ook, is het uitgangspunt dat deze zoveel mogelijk wordt verhaald op de veroorzaker.

7. Nazorg

Binnen één week zorgen de functionarissen bij wie de melding is gedaan voor een gesprek over de eventuele gevolgen. Er is daarbij ook aandacht voor betrokken familieleden of andere personen die voor de melder belangrijk zijn.

8. Advies en ondersteuning door derden

Wanneer een politieke ambtsdrager geconfronteerd wordt met grensoverschrijdend gedrag, dan kan hij/zij voor advies en ondersteuning ook terecht bij de "Vertrouwenslijn", bereikbaar via telefoonnummer 0800 2800 200. De Vertrouwenslijn is opgericht in opdracht van het Ministerie van BZK om bestuurders en politici bij te staan en te adviseren. De politieke ambtsdrager wordt te woord gestaan door een ervaren vertrouwenspersoon. De vertrouwenspersoon luistert en stelt

vragen om de aard van de probleem helder in kaart te brengen. De politieke ambtsdrager kan ook, mits er behoefte aan is, gebruik maken van het netwerk van de Vertrouwenslijn. Het netwerk van vakgenoten en ervaringsdeskundigen geven praktische adviezen op het gebied van damage control, positionering, strategie en coaching.

Er kan ook voor gekozen worden om een begeleidingstraject te volgen, dit traject kan zeer uitlopend zijn. Vakgenoten en ervaringsdeskundigen luisteren niet alleen naar het verhaal maar geven ook praktische tips bijvoorbeeld ten aanzien van de volgende vragen:

- vertelt betrokkene het thuis wel of niet?
- vertelt betrokkene het aan collega's?
- wat zijn de gevolgen hiervan?

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van de gemeente Medemblik op 6 december 2018.

De griffier,

De voorzitter,

Bijlage 1.

Sancties	Bij herhaling binnen een jaar
Verbaal geweld: Mondelinge waarschuwing, Schriftelijke waarschuwing wordt nagezonden	Geen contact met gemeente voor 3 maanden
Discriminatie: Geen contact met de gemeente voor 3 maanden	Geen contact met gemeente voor 6 maanden
Fysiek geweld: Geen contact met de gemeente voor 6 maanden, als het een zaak betreft Geen contact met de gemeente voor 12 maanden	Geen contact met de gemeente voor 12 maanden Geen contact met de gemeente voor 24 maanden
Psychisch geweld (dreigen, beledigen, belachelijk maken): Geen contact met de gemeente voor 6 maanden	Geen contact met de gemeente voor 12 maanden
Combinatie: Toepassing van de sanctie op de gedraging met de hoogste impact en hoogste sanctie.	Verhoging van de sanctie met de hoogste impact en de hoogste sanctie.

Schade

Bij ontstane materiële of immateriële schade aan gemeentelijke eigendommen als gevolg van fysiek geweld, wordt de schade opgegeven bij de verzekering. Bij schade aan persoonlijke eigendommen of immateriële schade moet de betrokkene zelf de schade verhalen. De gemeente kan hem/haar hierbij ondersteunen.

Burger jaarverslag

Het aantal meldingen en sancties worden opgenomen in het burgerjaarverslag.